

JUNI 2026 · FOLKEVERSJON AV DEN ØKONOMISKE ANALYSEN AV HORTEN KOMMUNE

Hva skjer med pengene i Horten?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Hortens økonomi fant. Og Horten har en tydelig historie: en nøktern marineby uten store sparepenger, som måtte innføre eiendomsskatt for å få endene til å møtes.

9,3 %

så liten er sparekontoen målt mot årsinntekten — og den er allerede tappet for å dekke underskudd. Horten har ingen «arvefond» å lene seg på

106 %

kommunens lån tilsvarer mer enn en hel årsinntekt — høyere gjeld enn mange sammenlignbare kommuner

fra 2025

Horten måtte innføre eiendomsskatt — stikk motsatt av rike nabokommuner som har valgt den bort

Tenk på kommunen som en husholdning: Horten «tjener» greit — skatt og overføringer fra staten. Men det meste går til faste «regninger»: skole, barnehage, eldreomsorg, helse. I motsetning til rike nabokommuner har **denne familien ingen arv eller aksjefond** å trekke på. Sparekontoen er tynn — og den er allerede brukt for å dekke regninger som ble større enn ventet. Samtidig har familien store lån. Da må man enten kutte i hverdagen *eller* finne nye inntekter. Horten gjorde begge deler: holdt utgiftene stramme *og* innførte en ny skatt på eiendom.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Horten bruker mindre enn forventet på nesten alt — med ett unntak: sosialhjelp

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Hortens faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Eldreomsorg og hjemmetjenester	152 mill. mindre	Drives svært nøkternt — langt under forventet. Sykehjemsplasser ble kuttet i 2023
Administrasjon («byråkratiet»)	53 mill. mindre	Holdes stramt — langt under forventet
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	6 mill. mindre	Under forventet
Barnehage	6 mill. mindre	Så vidt under forventet (lå akkurat på året før)
Grunnskole	4 mill. mindre	Nøkternt — karakterene holder seg gode
Barnevern	7 mill. mer	Liten tjeneste som svinger med enkeltsaker
Sosialhjelp m.m.	31 mill. mer	Hortens eneste store «dyre unntak». Les neste side

Det overraskende: Horten driver de store tjenestene *billigere* enn det befolkningen tilsier. Eldreomsorgen alene koster over 150 millioner mindre enn forventet. Dette er ikke tilfeldig — kommunen har bevisst valgt å prioritere omsorg lavere enn nabokommunene og praktiserer «restriktiv» tildeling av tjenester. Spørsmålet er ikke om kommunen sløser. Det er hvor langt man kan stramme inn før kvaliteten svikter — og hvorfor akkurat sosialhjelpen skiller seg ut i motsatt retning.

Regnestykket viser altså at Horten er en **nøktern kommune med ett dyrt unntak: sosialhjelp**. Forbruket der ligger 31 millioner over det forventede. Hvorfor en kommune som ellers strammer hardt inn, bruker mer enn forventet nettopp her, handler ikke om at den er raus. Det forklarer vi på neste side.

Hvorfor bruker en stram kommune mer enn forventet på sosialhjelp?

Statens regnestykke forventer at Horten skal bruke et visst beløp på sosialhjelp ut fra befolkningen. Likevel bruker kommunen mer enn forventet — 31 millioner mer. Det handler ikke om at Horten deler ut penger lett. Forklaringen ligger et annet sted.

- **Levekårsutfordringer i marinebyen.** Horten er en gammel marine- og industriby. Bak snittallene finnes det **områder med reelle levekårsutfordringer** — særlig i deler av sentrum — som driver behovet for sosialhjelp opp.
- **Kommunen har tatt imot mange flyktninger**, blant annet enslige mindreårige med egen enhet. Nyankomne trenger ofte støtte den første tiden, og det slår direkte inn på sosialhjelpsutgiftene.
- **Selve NAV-/sosialtjenesten har stått svakere** enn de øvrige tjenestene i kommunen — se varselet under.

Kort sagt: Det er ikke lokal raushet som gjør sosialhjelpen dyr i Horten. Det er en blanding av levekårsutfordringer i bydeler, mange flyktninger og en tjeneste som har stått svakere — altså i stor grad forhold kommunen i liten grad bestemmer over selv. Behovet er reelt, selv om det ikke vises i de pene snittallene.

Et varsko fra staten: I juni 2024 førte Statsforvalteren tilsyn med NAV-kontoret i Horten og fant et lovbrudd: **økonomisk rådgivning** var ikke tilgjengelig for alle som trengte det, og de som fikk hjelp, fikk den ikke fulgt godt nok opp. Dette er det eneste klare lovbruddet staten har påvist i Horten — og det traff nettopp sosialområdet. Merk: kommunen ble felt for å gi for *lite* hjelp, ikke for å bruke for mye. Det betyr at tjenesten som forvalter disse pengene har stått svakere enn de andre tjenestene.

Sosialhjelpen er altså ikke et tegn på sløsing, men et speil av at en nøktern bykommune også har innbyggere som trenger hjelp. Den utfordringen forsvinner ikke ved å kutte — den løses ved å styrke tjenesten og se menneskene bak tallene.

Tynn sparekonto, høy gjeld — og en ny skatt

9,3 %

sparekontoen («disposisjonsfondet») målt mot årsinntekten — tynn, og allerede tappet for å dekke underskudd

106 %

kommunens lån tilsvarer mer enn en hel årsinntekt — høy gjeld

2,4 %

overskuddet («netto driftsresultat») er positivt, men tynt — lite å gå på hvis noe svikter

Her er den ærlige historien. Horten er *ikke* en rik kommune med en stor buffer i ryggen. Tvert imot.

Ingen arv å trekke på

Noen kommuner — som Asker — har et stort «arvefond» fra et gammelt aksjesalg som gjør sparekontoen stor. **Horten har ikke noe slikt fond.** Sparepengene er bygget opp gjennom vanlig drift, og de er allerede tappet for å dekke regninger som ble større enn ventet. I 2024-budsjettet var det planlagt å bruke rundt 70 millioner av sparepengene, og utover året kom det varsel om enda mer merforbruk. Når man i tillegg har høy gjeld og bare et tynt overskudd, er det lite handlingsrom igjen.

Derfor kom eiendomsskatten

Da utgiftene presset på og sparepengene tynnet ut, vedtok kommunestyret 17. desember 2024 (partiene Ap, SV, MDG og Rødt) å **innføre eiendomsskatt fra 2025**: 1 promille i 2025, 2 promille fra 2026, og skatt på næringsseiendom fra 2027. Dette er **stikk motsatt** av rike nabokommuner, som bevisst har valgt å la være å ha eiendomsskatt. Horten *måtte* hente inn en ny inntekt for å få endene til å møtes.

Eldreomsorgen ble strammet inn: En viktig grunn til at Horten bruker langt mindre enn forventet på eldreomsorg, er at kommunen i 2023 **reduserte antall sykehjemsplasser** (fra 73 til 61 langtidsplasser) og dreide tilbudet mer mot hjemmetjenester. En gjennomgang fra kommunerevisjonen viste at dette gir slitasje: 62 % av de ansatte mener de har for liten tid, og sykefraværet på sykehjemmene steg til over 10 %. Tjenestene vurderes som forsvarlige, men strammet hardt — det er lite å gå på.

Det ærlige bildet er altså ikke «Horten er styrtrik og har ingen problemer». Det er en nøktern kommune uten finansformue, med tynn sparekonto og høy gjeld, som holder hverdagsutgiftene stramme *og* har måttet innføre en ny skatt for å få regnskapet til å gå opp.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Horten et lite overskudd (**pluss** 2,4 %) — så vidt over det anbefalte nivået, men tynt. Det betyr at kommunen har lite å gå på hvis noe uventet skjer.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Horten: 9,3 % — tynt, og allerede tappet for å dekke underskudd. I motsetning til rike kommuner har Horten ikke noe «arvefond» bak.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Hortens gjeld tilsvarer rundt 106 % av en hel årsinntekt — høyere enn hos mange sammenlignbare kommuner, og en viktig grunn til at kommunen strammer inn.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Horten rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at Horten driver det meste under forventet behov, men sosialhjelpen over.

Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Horten innførte den fra 2025 (1 promille, 2 promille fra 2026, næring fra 2027) fordi kommunen trengte nye inntekter — stikk motsatt av rike kommuner som har valgt den bort.

Restriktiv tjenestetildeling

At kommunen bevisst er streng med hvem som får tjenester, for å holde utgiftene nede. Kommunens egen rapport sier rett ut at Horten prioriterer omsorg lavere enn fylket. Det forklarer hvorfor eldreomsorgen koster mindre enn forventet.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Hortens egne årsrapporter og kvalitetsmeldinger, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil. Noen tall (særlig de helt ferske budsjett detaljene) lot seg ikke hente direkte fra kommunen og hviler derfor på SSBs offisielle tall — det er beskrevet ærlig i den tekniske rapporten.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når sosialhjelp koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men at det finnes reelle behov bak de pene snittallene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.